

<https://doi.org/10.62837/2024.9.221>

SÜLEYMANOVA GULARA SHABAN,
Ministry of Science and Education of the Republic of Azerbaijan
an English teacher at the Department of Romano-Germanic
Languages of Baku Slavic University
Email: ingilisfilfak@mail.ru

ERKƏN YAŞLARDA İNGİLİS DİLİNİN TƏDRİSİ İLƏ BAĞLI İNGİLİS DİLİ MÜƏLLİMLƏRİNİN BACARIQ SƏVİYYƏLƏRİ XÜLASƏ

Tədqiqatın məqsədi: Bu tədqiqatın məqsədi ingilis dili müəllimlərinin gənc öyrənənlərə bu dili öyrətmək bacarığını qiymətləndirmək idi.

Dizayn və Metodologiya: Bu araşdırmanı həyata keçirmək üçün kəmiyyət assosiativ tədqiqat dizaynından istifadə edilmişdir. Respublikamızda olan özəl və dövlət məktəbindən səksən ingilis dili müəllimi tədqiqatın nüfuzunu təşkil edirdi. Məlumatların toplanması üçün "Gənc öyrənənlərə Xarici Dilin Tədrisi üzrə Özünü Səmərəlilik Ölçüsü" və "Erkən Xarici Dillərin Tədrisi üzrə Nailiyyət Testi"ndən istifadə edilmişdir.

Nəticə: Aparılan təhlillər nəticəsində müəyyən edilib ki, müəllimlərin özünəinam hissi güclü ($\bar{x}=83,73/95$), nəzəri bilikləri isə orta səviyyədə ($\bar{x}=61,76/100$) yüksəkdir. Cinsindən, hansı fakültəni bitirməsindən və ya erkən xarici dil müəllimliyi üzrə hər hansı hazırlığın olub-olmamasından asılı olmayaraq, müəllimlərin nəzəri bilik səviyyələrinin oxşar olduğu müəyyən edilmişdir. Bununla belə, altı ildən on ilə qədər iş stajı olan ingilis dili müəllimləri testdə daha az və daha çox iş stajı olan həmyaşıdlarını üstələyiblər. Tədqiqat göstərdi ki, ingilis müəllimlərinin bildirilmiş öz effektivliyi cinsindən, fakültə növündən və iş stajından asılı olmayaraq eynidir. Əksinə, erkən xarici dil təlimi üzrə qabaqcadan təhsil almış müəllimlər daha yüksək səviyyələrə malik idilər. Bundan əlavə, aşkar edilmişdir ki, ingilis dili müəllimlərinin nəzəri bilikləri gənc ingilis dilini öyrənənlərə təlimat verməkdə onların öz effektivlik hisslərinə statistik cəhətdən əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmir.

Açar sözlər: *Erkən yaş, ingilis dili, tədris, müəllim, bacarıq səviyyəsi*

SULEYMANOVA GULARA

COMPETENCY LEVELS OF ENGLISH TEACHERS IN TEACHING ENGLISH IN THE EARLY YEARS ABSTRACT

The purpose of this study: The purpose of this study was to evaluate the English instructors' ability in instructing young learners in the language.

Design and Methodology: The quantitative associational research design was used to carry out this investigation. Eighty English language teachers from eight private and sixty public schools in our republic made up the population. The

"Perceived Self-Efficacy Scale for Foreign Language Teaching to Young Learners" and the "Achievement Test on Early Foreign Language Teaching" were used to gather the data.

Results: The analyses revealed that teachers' feeling of self-efficacy was strong ($\bar{x}=83.73/95$) and their theoretical knowledge was above moderate level ($\bar{x}=61.76/100$). Regardless of their gender, the type of faculty from which they graduated, or whether they had any training in early foreign language teaching, teachers' theoretical knowledge levels were found to be similar. However, English teachers with a seniority of six to ten years outperformed their peers with less and more seniority in the test. The study revealed that the reported self-efficacy of English instructors was identical irrespective of their gender, faculty type, and seniority. Conversely, teachers with prior training in early foreign language instruction had greater levels of self-efficacy. Furthermore, it was discovered that the theoretical knowledge of English teachers did not statistically significantly influence their feelings of self-efficacy in instructing young English language learners.

Keywords: *Early years, English, teaching, teacher, skill level*

1. GİRİŞ

İnkişaf etmiş ölkələrin təhsil siyasətində erkən yaşlarda icbari xarici dil təhsili prioritet yer tutur. 1960-cı illərin əvvəllərində bir çox Avropa ölkələrində və ABŞ-da ibtidai məktəbin ilkin mərhələlərində xarici dil kursları verilməyə başlandı. Avropa Şurasının "çoxdillilik" və "multikulturalizm" siyasəti uşaqlara, xüsusən də, Avropada xarici dil tədrisinin yayılmasında təsirli olmuşdur. Eurydice-nin 2007-ci il hesabatına görə, bəzi Avropa ölkələrində məcburi xarici dil təhsili üçün başlanğıc yaşı Almaniyada 8, Fransada 7, İtaliyada 6, Avstriyada 6, Rumıniyada 8, Finlandiyada 7 və Norveçdə 6, İspaniyada 8, Macarıstanda 9 və Hollandiyada 10-dur. İstər idrak, istər affektiv və ya psixomotor olsun, bütün öyrənmə sahələri bəzi kritik dövrlərdə normaldan daha çox inkişaf edir. Bu, xarici dil öyrənmə və dil inkişafına da aiddir. Beynin dil öyrənməsindən məsul olan Broca bölgəsi təxminən altı yaşında əhəmiyyətli bir böyümə göstərir və bu kritik dövr yeniyetməlik dövrünün başlanğıcına qədər davam edir. 12-13 yaşdan sonra beyindəki sinirlərin elastikliyi azaldığından dil əldə etmək və ya öyrənmək prosesi çətinləşməyə başlayır. Buna görə də ədəbiyyatda bu dövrlərdə xarici dil təhsili ayrıca kateqoriyada müzakirə edilir və ümumiyyətlə erkən xarici dil təhsili adlanır. Erkən yaşda xarici dil öyrənməyə başlamaq uşaqların sonrakı həyatlarında öyrənmələrini asanlaşdırır və böyüklərdən daha yüksək dil biliklərinə səbəb olur. Erkən yaşda xarici dil öyrənməyə başlamaq uşaqların xarici dili daha asan və tez öyrənməsinə imkan vermir, bu həm də, uşaqlarda xarici dilə müsbət münasibət formalaşdırmağa imkan verir. Fərqli mədəniyyətlər uşaqlara müxtəlif düşüncələr və davranışlar göstərir, onlara daha geniş dünya görüşü verir. Bu prosesdə uşaqların xarici dillə bağlı ilk təcrübələri çox vacibdir. Çünki uşaqların xarici dilə qarşı əldə etdikləri ilk affektiv qazanclar sonrakı

illərdə alacaqları xarici dil təhsilinə münasibəti baxımından son dərəcə həlledicidir [2, 15-161]. İngilis dili kursu kurikulumu hazırlanarkən, Dillər üçün Ümumi Avropa İstinad Çərçivəsinin (CEFR) prinsipləri və izahları nəzərə alınmışdır. Proqramda ingilis dilinin öyrədilməsi üçün təbii ünsiyyət mühiti yaradılaraq dinləmə və danışmağa üstünlük verilməlidir. Bu məqsədlə bir şəkildə deyil, bir çox tədris üsul və metodlarından istifadə olunacaq. Fleşkartlar və videolar kimi audiovizual materiallar tədris materialları kimi tövsiyə olunur. Ölçmə və qiymətləndirmə çərçivəsində özünü və həmyaşıdların qiymətləndirilməsi, müəllim müşahidəsi, layihə və portfolio qiymətləndirmələri və yazılı imtahanlardan istifadə edilməsi nəzərdə tutulur.

2. METODOLOGİYA

Bu tədqiqat kəmiyyət tədqiqatıdır və korrelyasiya nümunəsi ilə tərtib edilmişdir. Əlaqəli tədqiqatda iki və ya daha çox dəyişən arasındakı əlaqələri araşdırmaq, səbəb-nəticə haqqında ipuçları əldə etmək və araşdırılan hadisələri daha yaxşı anlamaq məqsədi daşıyır [4]. Müvafiq olaraq, araşdırmada ingilis dili müəllimlərinin erkən yaşlarda ingilis dilinin tədrisi ilə bağlı nəzəri bilik səviyyələri və öz-özünə səmərəlilik qavrayışları əvvəlcə təsvir edilmiş, daha sonra cinsiyyət, peşə stajı, məzun olduqları fakültə və bu sahədə təhsil alıb-almadıqları baxımından müqayisə edilmişdir [5, 19-30]. İştirakçıların erkən yaşda ingilis dilinin öyrədilməsi ilə bağlı nəzəri bilik səviyyəsinin onların bu mövzuda öz-özünə effektivlik qavrayışlarının əhəmiyyətliyi, yorucu olub-olmaması da araşdırılmışdır. Bu tədqiqatın əhalisini Bakı şəhərinin mərkəz və rayonlarındakı ibtidai məktəblərdə çalışan ingilis dili müəllimləri təşkil edir. Araşdırmada dövlət və özəl məktəbdə çalışan bütün ingilis dili müəllimlərinə müraciət edilib və ümumilikdə 80 müəllim tədqiqata cəlb edilib. Məlumatların toplanması prosesi 2023-2024-cü tədris ilinin qış semestrində başlayıb və 2024-cü tədris ilinin yaz semestrində başa çatıb. Tədqiqatda iştirak edən müəllimlər haqqında demografik məlumatlar Cədvəl 1-də verilmişdir.

2.1. Məlumatların Təhlili

Müəllimlərin uşaqlara xarici dillərin öyrədilməsi ilə bağlı özünüidarəetmə ballarının və nailiyyət testindən aldıkları balların müstəqil dəyişənlər baxımından fərqli olub-olmadığını yoxlamaq üçün əvvəlcə balların normallıq fərziyyələri yoxlanılıb [6, 43-52]. Bu məqsədlə hər iki asılı dəyişənin ballarının hər bir müstəqil dəyişənin alt qrupları üzrə normal paylanıb-paylanmaması əyrilik və kurtoz əmsalları ilə yoxlanılıb. Müəllimlərin nailiyyət testindən əldə etdiyi balların təhlilində peşə stajı dəyişəni üçün ($\chi = .088$ ilə $-.986$ arasında; $B = -.289$ ilə $-.517$ arasında) əyilmə (D) və kurtoz (D) əmsalları hər bir alt qrup ± 1 diapazonunda hesablanmış parametrik birtərəfli ANOVA testindən istifadə edilmişdir. Cins ($C = -.623$ ilə -1.525 arasında; $B = 3.197$ və $.871$), əyilmə ($C = -1.124$ və -1.387 ; $B = 2.126$ və 2.398) burada əyrilik və kurtoz əmsalları ± 1 və xarici dil həddini keçib. Uşaqlar üçün Qeyri-parametrik Mann Whitney U testi tədris sahəsində təhsil almış dəyişənlər baxımından fərqin təhlilində istifadə edilmişdir ($C = -1,219$ ilə $-1,438$ arasında; $B = 1,913$ və $3,738$).

İlkin təhlillər göstərdi ki, özünü effektiv qavrayış ballarının əyrilik və kurtoz əmsallarına cins ($C = -.592$ və $-.820$; $B = -.353$ və $-.617$) və peşə stajı ($C = -.406$ və) təsir göstərir. $-.728$; Dəyişənlər ($B = -.509$ və $-.763$) öz alt qruplarında ± 1 daxilində qalıb, buraxılış ($C = -1.00$ və -1.274 ; $B = .330$ və 1.804) və xarici dillərin tədrisi üzrə təhsil almışlar ($C = -.949$ ilə -1.553 arasında). Buna görə də, cins və peşə staj dəyişənləri baxımından öz effektivlik qavrayış ballarının fərq təhlilində alternativ testlərdən (müstəqil qruplar üçün t-testi və müvafiq olaraq birtərəfli ANOVA) istifadə edilərkən, qeyri-parametrik Mann Whitney U testi Uşaqlara xarici dillərin tədrisində məzuniyyət və təhsil baxımından fərq analizində istifadə olunur. Müəllimlərin uşaqlara xarici dillərin öyrədilməsi ilə bağlı nəzəri bilik səviyyələrinin uşaqlara xarici dillərin öyrədilməsi ilə bağlı öz effektivlik qavrayışlarının əhəmiyyətli bir göstəricisi olub-olmadığını yoxlamaq üçün sadə xətti reqressiya təhlilindən istifadə edilmişdir [3, 62-76]. Təhlildən əvvəl bilik səviyyəsi ilə özünü effektiv qavrayış balları arasındakı əlaqənin xətti olması onu səpələnmə diaqramı ilə tədqiq etməklə təsdiq edilmişdir. SPSS proqramının köməyi ilə aparılan bütün təhlillərdə əhəmiyyət səviyyəsi $p < .05$ olaraq qəbul edilmişdir.

3. TAPINTILAR

3.1. İngilis dili müəllimlərinin erkən yaşda ingilis dilinin tədrisinə dair öz-özünə effektivlik qavrayışlarına dair tapıntılar və şərhlər

İngilis dili müəllimlərinin hər bir bənd üzrə topladıqları ballar və “Uşaqlara Xarici Dillərin Tədrisində Özünü Səmərəlilik Qavrama Şkalası”nın cəmi ilə bağlı nəticələr Cədvəl 4-də təqdim olunur.

Cədvəl 2. Uşaqların Xarici Dilin Tədrisi Öz-özünə Səmərəlilik Qavrama Şkalasından Maddə əsaslı və Ümumi Balların Bölgüsü

	N	Min	Mak	X	Ss
1. Sınıfdə ingilis dili oyunlarını oynaya bilirəm.	80	3	5	4.33	0.74
2. Uşaqlara ingiliscə şeirlər və uşaq mahnıları öyrədə bilirəm.	80	2	5	4.03	0.87
3. Uşaqların fiziki olaraq əməl etməli olduğu əməlləri ingilis dilində verə bilirəm.	80	3	5	4.71	0.53
4. Uşaqlara ingiliscə uşaq mahnılarını öyrədə bilirəm.	80	3	5	4.55	0.63
5. İnsanlara ingilis dilini istifadə edərək əl bacarıqları tələb edən fəaliyyətləri (origami, kollaj, rəsm, kəsmə-yapışdırma, bəzək və s.) yerinə yetirə bilirəm.	80	1	5	4.30	0.92
6. İngilis dilində dialoq, rol oyunu və dram fəaliyyətlərini edə bilirəm.	80	2	5	4.11	0.93
7. Mən lent, TV, video və ya kompüter vasitəsilə ingilis dilində dinləmə/izləmə fəaliyyətlərini edə bilirəm.	80	3	5	4.64	0.64
8. Şəkilli hekayə kartlarından ingiliscə hekayələr	80	1	5	4.20	0.89

oxuya və suallar verə bilirəm.					
9. Sınıf otağının divarlarını ingilis dilində plakatlar, şəkillər, lövhələr və s. ilə bəzəmək. Mən onu materiallarla zənginləşdirə bilirəm.	80	1	5	4.20	0.89
10. Üz ifadələrim və jestlərimlə ingiliscə dediklərimi daha başa düşülə bilirəm.	80	2	5	4.63	0.64
11. Uşaqlar üçün illüstrasiyalı ingilis dili iş vərəqləri hazırlaya bilirəm.	80	3	5	4.76	0.48
12. Tələbələrə ingilis dilində portfolio (məhsul faylları) hazırlamağa kömək edə bilirəm.	80	1	5	4.51	0.83
13. İngilis dili dərslərində tələbələr üçün əyləncəli fəaliyyətlər hazırlaya bilirəm.	80	1	5	4.30	0.95
14. Uşaqların xarici dil öyrənməyə münasibətini müsbət şəkildə artırma bilirəm.	80	1	5	4.34	0.89
15. İngilis dili dərslərində uşaqları dünyanın müxtəlif mədəniyyətləri ilə tanış edə bilirəm.	80	1	5	4.39	0.82
16. İngilis dili dərslərində uşaqların özlərini qayğısız və rahat hiss etmələrini təmin edəcək fəaliyyətlər edə bilirəm.	80	2	5	4.19	0.75
17. Tələffüz baxımından tələbələrə yaxşı nümunə ola bilirəm.	80	2	5	4.40	0.77
18. Dərsdə hər zaman istifadə etdiyim sadə təlimatları ingilis dilində verə bilirəm.	80	2	5	4.34	0.65
19. Uşaqların ingilis dili dərslərində digər dərslərdə öyrəndikləri məlumatlardan faydalana bilmələrini təmin edə bilirəm.	80	2	5	4.68	0.65
Cəmi	80	2	5	4.34	0.71

Cədvəl 2-dəki məlumatlar tədqiq edildikdə, ingilis dili müəllimlərinin ingilis dilinin tədrisi ilə bağlı qəbul etdikləri öz-özünə effektivlik səviyyələrini ölçmək üçün tətbiq edilən uşaqların Xarici Dilin Tədrisində Özünü Səmərəlilik Qavrama Ölçüsündən alınan balların arifmetik ortalamasının olduğu görülür. erkən yaş, 83,73 və standart sapma 10,37-dir. Şkaladan alına biləcək ən aşağı və ən yüksək balların müvafiq olaraq 35 və 95 olduğunu nəzərə alsaq, bu tapıntı ingilis dili müəllimlərinin özlərini xarici dillərin tədrisində yüksək səriştəli hesab etdiklərini söyləmək olar.

3.2. İngilis dili müəllimlərinin erkən yaşda ingilis dilinin tədrisinə dair öz-özünə effektivlik qavrayışlarının Peşəkar Müəssisə Dəyişənliyinə Görə Təhlili

İngilis dili müəllimlərinin erkən yaşda ingilis dilinin tədrisi üzrə səriştə qavrayışlarının onların peşə stajına görə əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub-olmadığını müəyyən etmək üçün aparılan birtərəfli ANOVA-nın nəticələri Cədvəl 6-da verilmişdir. Birtərəfli ANOVA testi nəticəsində göründü ki, ingilis dili müəllimlərinin erkən yaşda ingilis dilinin tədrisi üzrə səriştə qavrayışları peşəkar iş stajı dəyişəninə görə əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənmişdir, $F(3; 13.92) = ,568; p > .05$. Buna görə də

demək olar ki, müxtəlif peşə stajları olan ingilis dili müəllimləri özlərini erkən yaşda ingilis dilini tədris etməkdə eyni dərəcədə yüksək səriştəli hesab edirlər.

NƏTİCƏ VƏ TƏKLİFLƏR

Xüsusən də erkən yaşlarda xarici dil müəllimliyi üzrə məzun olan fakültə tipinin və hazırlıq səviyyəsinin nəzəri bilik səviyyəsi baxımından fərq yaratmaması diqqətlə araşdırılması lazım olan bir tapıntıdır. Təsviri təhlil nəticəsində müəllimlərin orta nəzəri bilik səviyyəsi yüz baldan 61,76 bal təşkil etmişdir. Bu balın məzun və ya təhsil vəziyyətinə görə ciddi şəkildə fərqlənməməsi tədqiqatda iştirak edən bütün müəllimlərin nəzəri biliklərinin eyni dərəcədə orta səviyyədə yuxarı səviyyədə olduğunu göstərir. Bu baxımdan, iştirakçıların keçmişdə aldıkları çağırışa qədərki və ya ixtisasartırma hazırlığının nəzəri baxımdan yüksək səviyyədə peşəkar inkişafına töhfə vermədiyini söyləmək olar. Daha əvvəl vurğulandığı kimi, uşaqlara xarici dillərin öyrədilməsi ümumi xarici dil tədrisindən kənar ixtisaslaşma, o cümlədən yaşdan asılı olaraq məktəbəqədər və ya ibtidai təhsil pedaqogikası tələb edir. Odur ki, bu yaş qrupuna xarici dil öyrədəcək müəllimlərin təhsil fakültələrinin ingilis dili müəllimliyi fakültələrini bitirməsi və ya qısamüddətli təkmilləşdirmə kursu keçməsi bu sahədə ixtisaslaşmaq üçün kifayət etməyə bilər. Uşaqlara xarici dil öyrətməkdə kifayət qədər ixtisası olmayan müəllimlər ilk dəfə xarici dillə qarşılaşan uşaqlarda düzgün olmayan təcrübələr nəticəsində xarici dilə qarşı mənfi affektiv davranışların inkişafına səbəb ola bilər. Bu səbəbdən məktəbəqədər və ya ibtidai məktəb səviyyəsində uşaqlara xarici dillər öyrədəcək müəllimlər üçün ali təhsildən sonrakı təhsilin məcburi edilməsi effektiv həll yolu ola bilər. Tədqiqat belə nəticəyə gəlir ki, ingilis dili müəllimləri özlərini erkən yaşda ingilis dilinin tədrisi ilə bağlı yüksək səriştəli ($X=83,73/95$) kimi qəbul edirlər. İngilis dili müəllimlərinin erkən yaşda ingilis dilinin öyrədilməsinə dair öz-özünə effektivlik qavrayışları onların cinsinə, peşə stajına və bitirdikləri fakültə növünə görə nəticələrin oxşar olduğu müşahidə edilmişdir. Digər tərəfdən, erkən yaşda xarici dil tədrisi üzrə təhsil alanların təhsil almayanlara nisbətən özlərini daha səriştəli hesab etdikləri aşkar edilmişdir. Həmçinin uşaqlara dil öyrətmə kursu alan müəllimlərin öz-özünə effektivlik qavrayışlarının almayanlara nisbətən əhəmiyyətli dərəcədə yüksək olduğunu aşkar ediblər. Bununla belə, təhsil fakültəsini bitirmək ingilis dili müəllimlərinin öz-özünə effektivlik qavrayışında ciddi artıma səbəb olmasa da, erkən yaşda xarici dil tədrisi üzrə təlim almağın öz-özünə səmərəlilik qavrayışının əhəmiyyətli dərəcədə artmasına səbəb olur. Təhsil fakültələrində uşaqlara xarici dillərin öyrədilməsi üçün verilən təlimin keyfiyyəti şübhə altındadır. Tədqiqatdan əldə edilən nəticələr işığında praktikant və tədqiqatçılar üçün bəzi təkliflər hazırlanmışdır. Buna uyğun olaraq, xüsusilə uşaqlara xarici dil təhsili almayan müəllimlərin öz-özünə effektivlik qavrayışlarının aşağı olması səbəbindən bu təlimlərin davamlı şəkildə davam etdirilməsi tövsiyə oluna bilər. Digər tərəfdən, müəllimlərin nəzəri bilik səviyyələrinin onların öz-özünə effektivlik qavrayışlarının əhəmiyyətli bir yorucu olmadığına dair tapıntı təkcə nəzəri biliklərin yetərli olmadığını və bu təlimlər

vasitəsilə daha çox praktiki bacarıqların əldə edilməli olduğunu göstərir. Buna görə də Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən hazırlanan 2023 Təhsil vizyonu çərçivəsində xarici dil müəllimlərinin sertifikat imtahanlarından keçərək, peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması böyük önəm daşımaqdadır. Digər tərəfdən, şagirdlərə xarici dillərin öyrədilməsinin ümumi ingilis dili tədrisi çərçivəsində daha xüsusi bir sahə olduğu fikrindən çıxış edərək, xarici dilləri tədris edəcək müəllimlər üçün tam bakalavriat və magistratura səviyyəsində hazırlığın icbari olması təklif oluna bilər. Həmçinin təklif olunur ki, sinif müəllimləri şagirdlərə xarici dillərin öyrədilməsi ilə bağlı lazımi təlimlər alaraq xarici dil müəllimlərinə alternativ olaraq bu kursları keçirə bilərlər. Tədqiqatçılar üçün tövsiyələr çərçivəsində müəllimlərin nəzəri bilik səviyyələri ilə öz-özünə effektivlik qavrayışları arasındakı əlaqəni dərinlənən araşdıran, xüsusən də müəllimlərin xarici dil tədrisi ilə bağlı nəzəri bilik səviyyələrinin yüksək səviyyədə olması qənaətinə əsaslanan keyfiyyətli tədqiqatların aparılması tövsiyə oluna bilər. Bundan əlavə, bu tədqiqat Bakı şəhərində, ibtidai sinif ingilis dili kurslarını öyrədən ingilis dili müəllimləri ilə məhdudlaşdığından, tədqiqatçılara müxtəlif bölgə və vilayətlərdəki müəllimlərin erkən yaşda xarici dil tədrisi ilə bağlı nəzəri bilik səviyyələrini və öz-özünə effektivlik qavrayışlarını araşdırmaları tövsiyə olunur.

İSTİFADƏ OLUNMUŞ ƏDƏBİYYATLARIN SİYAHISI

Azərbaycan dilində

1. Mehdiyeva, Ü. M. İbtidai siniflərdə ingilis dilinin tədrisinin aktual məsələləri. Mustafa Kamal Atatürkün anadan olmasının 140 illik yubileyinə həsr olunmuş "A person in the History" adlı XIV Beynəlxalq Elmi konfrans, 26 may 2021, s.158-161, Ankara/ ISBN 978-605-74702-6-3
2. Mehdiyeva, Ü. M. İbtidai siniflərdə ingilis dili öyrədilməsinin səmərəli yolları. Məmmədhusəyn Şəhriyarın anadan olmasının 115 illik yubileyinə həsr olunmuş "World Science: problems and innovations" adlı XVI Beynəlxalq elmi simpozium, 26 iyul 2021, s.173-177, ABŞ, Miçiqan / ISBN 978-605-74249-1-4

İngilis dilində

3. Caner, M., Subaşı, G., & Kara, S. (2010). Teachers' beliefs on foreign language teaching practices in early childhood education: A case study. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 1(1), 62-76.

Türk dilində

4. Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (5. baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
5. Genç, G. ve Kaya, A. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının yabancı dil derslerine yönelik tutumları ile yabancı dil akademik başarıları arasındaki ilişkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(26). 19-30.
6. Güven, S. ve Çakır, Ö. (2012). İlköğretim İngilizce öğretmenlerinin özyeterlilik inançları üzerine bir çalışma. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 43-52.

Rəyçi: filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Sevinc Fətəliyeva